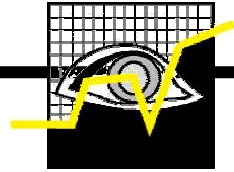

דף מידע בנושא צרכנות

צרכנות ספרים
ספריות ציבוריות והשאלת ספרים

רוני בר צורי

פרסום דפי המידע נועד:

- א. ליצור באופן שוטף את "סביבת המידע" בנושאים הקשורים לתחומי אחריות המשרד.
- ב. לשמש חיישן לאיתור נושאים שיפתחו בבוא העת לסקירות, מחקרים וכתבי עמדה.
- כתיבת דפי המידע תבסס בעיקר על מערכים סטטיסטיים ייעודיים שפותחו במינהל למחקר וכלכלה וקבצי נתונים של ספקים חיצוניים למשרד. הדגש בדפי המידע יושם על הבהרה פשוטה וקצרה של הנתונים מבלי להיכנס לניתוח מעמיק של החומר.

יולי 2006

1. סיוע ממשלתי לממון שירותי טיפול בילדים בגיל הרך, מה עושות מדינות אחרות?, יוני 2006
2. באילו דרכים מוצאים מעסיקים את עובדיהם?, מאי 2006
3. מי נעזרת בעוזרת?, דצמבר 2005
4. עבודת נוער בישראל בעשורים האחרונים, 1980 – 2004, דצמבר 2005
5. למידה לאורך החיים: קורסים והכשרות מקצועיות, אפריל 2005
6. עובדים זרים ללא היתר שנעצרו וגורשו מישראל בשנים 2003 ו-2004
7. היתרים לילדים עובדים בפרסומות ובהופעות 2000 – 2003, נובמבר 2004
8. השתתפות נשים ערביות בכח העבודה בעשור האחרון, יוני 2004
9. וותק וניידות תעסוקתית בעבודה, אפריל 2004
10. חופשת לידה והשתלבות בעבודה, מרץ 2004
11. מי שואפת להיות מנהלת, יולי 2003
12. פיטורי נשים בהריון ובמהלך טיפולי פוריות, יוני 2003
13. הטרדה מינית בצבא, דיווחי נשים לאחר שיחרורן, אפריל 2003
14. עובדים זרים שגורשו מישראל בשנת 2002, אפריל 2003
15. הטרדה מינית בעבודה בקרב נשים יהודיות בגילאי 20-45, ינואר 2003
16. היעדרות נשים עובדות בהריון והפגיעה בקידומן, מרץ 2003
17. גם שכיר וגם עצמאי, ינואר 2003
18. הנפלאים מהעבודה עובדים חדשים או ותיקים?, ינואר 2003
19. פערי אבטלה – מה השתנה? יישובי פיתוח בהשוואה למרכז הארץ, אוקטובר 2002
20. אמהות רווקות – דיוקן 2000, ספטמבר 2002
21. מצבם התעסוקתי של מובטלים שנתיים מסיום ההכשרה המקצועית, אוגוסט 2002
22. גיל פרישה לפנסיה – העדפותיהן של נשים, 60 או 65?, אוגוסט 2002
23. אמהות יוצאות לעבודה, ולאן הילדים?, אוגוסט 2002
24. עבודה חלקית לא תמיד מרצון, ינואר 2002
25. מובטלים המבקשים להקים עסק, יולי 2002
26. פערים בין נשים לגברים בהשתתפות בכח העבודה השוואה בינלאומית, יוני 2002
27. עובדות זרות שנכנסו לישראל בהיתר במהלך השנים האחרונות, יוני 2002
28. חיפוש מול מציאת מקום עבודה של בוגרי הכשרה מקצועית, יוני 2002

- 21.8% ממשקי הבית בישראל החליפו ספרים בספריות ציבוריות בשנת 2005, אולם עוד 18.8% משקי בית שלא החליפו ספרים ב-2005, נהגו לשאול ספרים בספריה ציבורית במהלך חמש השנים הקודמות שבין 2000 ל-2005.
- ייצוג גבוה של משקי הבית המחליפים ספרים בספריה ציבורית נמצא במגזר הערבי לעומת עולים: שעורם הגיע ל-23.4% לעומת 15.5% בהתאמה.
- שעור מחליפי הספרים בספריה ציבורית גדל ככל שעולה רמת ההשכלה ומגיע לרמה של 28% בקרב משקי בית שהמתראיין בו היה אקדמאי.
- לאורך זמן חלה בישראל, בדומה למדינות מערביות אחרות, ירידה בשיעור הקוראים הרשומים בספריות הציבוריות. ע"פ נתוני הלמ"ס בין השנים 1975 ל-2004 ירד אחוז הקוראים הרשומים בספריות ציבוריות מ-22.0% ל-14.5% בהתאמה.
- ישראל מדורגת בתחתית הרשימה באחוז הקוראים הרשומים בספריות ציבוריות ובמספר ההשאלות לנפש המגיע בישראל ל-16% של קוראים רשומים ול-1.8 השאלות לאדם לשנה לעומת שעורים גבוהים פי 3 ויותר בפינלנד ובבריטניה בהן מגיע שעור הקוראים הרשומים ל-51% ו-58% בהתאמה.
- הירידה בשימוש בספריות ציבוריות נובעת משינויים בטעם ובהרגלי הצריכה של הצבור, לרבות ירידה בשיעור הקוראים בכלל וצעירים בפרט, מהתחזקות אמצעי התקשורת ההמוניים בחברה המערבית והתחרות על הפנאי של הצרכן ובעיקר מהתפתחות מקורות מידע חדשים וזמינים: רשתות אינטרנט המאפשרות לחלק מהאוכלוסייה להגיע בעצמו למקורות המידע ללא תווכה של ספריה ציבורית.
- אחד מממצאי סקר השימוש בספריות ציבוריות של המינהל למחקר וכלכלה במשרד התמ"ת מלמד כי קרוב ל-4.3% מהאוכלוסייה (המהווים מעל לחמישית ממי שרוכשים ספרים), נוהגים למכור חלק מהספרים, לאחר הקריאה בהם, לחנויות לספרים משומשים. נטייה זו מוזילה את עלויות קניית הספרים (שמחירים הוזל לאורך זמן) ומחזקת הנטייה לרכוש ספרים ולא להשאילם.

- בישראל כ-1.1 אלף ספריות ציבוריות¹ המופעלות, בפריסה ארצית, ע"י הרשויות המקומיות או ע"י גופים מטעמן. ספריות אלו מתוקצבות בסיוע תקציב המדינה, הרשויות המקומיות והכנסות מתשלומי משקי בית עבור השאלת ספרים וכן גם מתרומות.
- חלק מההוצאה לספריות ציבוריות מגיע מתקציב המדינה באמצעות משרד החינוך. בשנת 2004 עמדה ההקצאה הכספית לספריות ציבוריות בתקציב משרד החינוך על 16.5 מליון ש"ח והיא גדלה ל-19.3 מליון ש"ח ב-2005.²
- ההוצאה החודשית של משקי בית על השאלת ספרים עמדה אשתקד על כ-30 ₪ לחודש בממוצע, שהם כ-21.2% מכלל ההוצאה החודשית של משקי בית על ספרי קריאה, עיון, לימוד, כתבי עת והשאלת ספרים. אומדן ההוצאה השנתית של כל משקי הבית בישראל לשנת 2005 על השאלת ספרים בספריות ציבוריות עמדה בשנת 2005 על 15.9 מליון ₪ לשנה.

(1) מתוך 1,163 ספריות הפועלות בישראל

(2) לפי דוח ממאי 2005 של המחלקה לספריות במינהל התרבות, משרד החינוך והתרבות.

ספריה כמקום אחסון מסודר של ספרים היתה מוכרת בתרבות האנושית מימים ימימה. בעבר שכנו הספריות בארמונות ובמקדשים ושימשו בעיקר את השליטים ואנשי הדת שנמנו על מיעוט יודעי קרוא וכתוב בתקופות אלו. הספרייה הידועה ביותר בעת העתיקה הייתה הספרייה הגדולה של אלכסנדריה שהצטיינה בכמות הגדולה של הפריטים הכתובים שנצברו בה ושכללו למעשה את מירב התרבות הכתובה של אותם ימים.

מאז הנחלת הקריאה והכתיבה לרוב האוכלוסיות המערביות, נפוצות בה ספריות, כאשר לעידן הספריות הממומנות בתקציבים ציבוריים קדמו ספריות פרטיות (כגון: ספריית חברים) שמימון נשען על מקורות עצמיים – בעיקר דמי מנוי ולעתים גם תרומות.

ספריות ציבוריות בנות זמננו נתמכות בעולם המערבי בעיקר מתקציבים ציבוריים ומהוות מרכזי תרבות הנותנים מענה לצורכי מידע ולכלי זמן. ספריות אלו משרתות את הקהילה לרבדיה השונים: צעירים ומבוגרים, ותיקים ועולים, יהודים ובני מגזרים אחרים. כמקור מידע לצבור רחב הן כוללות לצד מדפי הספרים גם מקורות מידע נוספים (כגון: כתבי עת, עיתונים, הקלטות מוזיקה וסרטי קולנוע) המשמשים לעיון ולהשאלה, ובכך הן תורמות לעצוב דפוסי פנאי והקניית הרגלי קריאה. חשיבותן של הספריות הציבוריות ניכרת על רקע התחרות על הפנאי של הצרכן הצעיר והבוגר. בהיבט זה, אין תחליף לספרייה הציבורית המשאילה ספרים לחובבי הקריאה המושבעים - ילדים ומבוגרים שבילדותם קראו את הספר ששאלו כבר בדרך מן הספרייה הביתה ועוד לפני שהגיעו לבית - חזרו כדי להחליפו בחדש.

בשנים האחרונות עם התרחבות השימוש באינטרנט, נשתנו גם פני הספרייה הציבורית והיא מפעילה, מעבר לתחומי פעילותה ה"מסורתיים" - ההשאלה והעיון בספרים ובמקורות מידע פיסיים, גם מרכזי מידע מקוונים וספריות דיגיטליות המבוססות על מקורות מידע דיגיטליים, אשר באמצעות האינטרנט מסייעים לציבור בקבלת מידע עדכני ושימושי בתחומים רבים ומגוונים.

התפתחויות אלו שהביאו לכך שהמידע נעשה נגיש וזמין יותר בשנים האחרונות ושאינם יכולים להגיע למקורות המידע בעצמם מהמחשב הביתי שברשותם, גרמו להקטנת השימוש בספריות ציבוריות. עם זאת, מקומן של הספריות הציבוריות נותר מרכזי באספקת מידע, באיסוף, ריכוז וניתוב ידע בתחומים שונים, כאשר את משלח היד הקודם של "ספרן" הולך ומחליף עיסוק חדש "מידען". המידענות הופכת לחשובה בגלל **זמינות וכמות המידע הבלתי**

מבוקר המגיע בזמן קצר. המידען מסייע בחיפוש ואיתור מידע גולמי, ברירתו, הערכתו, איסופו, ניתוחו, עיבודו והגשתו למבקש המידע באופן קריא, ברור ואמין. על רקע זה ברור מדוע הספריות הציבוריות חשובות פי כמה בקרב שכבות שאין ברשותן מחשב או גישה עצמאית לאינטרנט.

חוק הספריות הציבוריות רואה בספרייה הציבורית את "הלב והשלד של כל חברה המתיימרת לחוסן תרבותי וערכי", וכלי חברתי ממדרגה ראשונה בהגשמת השאיפה לשוויון הזדמנויות בנושאי תרבות ומידע (מתוך דברי ההסבר לחוק הספריות). הספריות בישראל מיועדות לקדם את החינוך והתרבות בישראל באמצעות אספקת שירותי עיון, קריאה, האזנה וצפייה, והן מעודדות קריאה להנאה וצריכת ידע ומידע. מעבר לכך, הספריות הציבוריות מיועדות לשרת את הקהילה על בסיס עקרונות הדמוקרטיה, חופש הביטוי ושוויון הזדמנויות. הנקודה האחרונה מדגישה את תפיסת הספרייה כמפתח לצמצום פערים בחברה שכן באמצעות שירותי ספרייה ציבורית זמינים ואיכותיים ניתן להנגיש ידע לאוכלוסיות שאין באפשרותן לרכוש מחשב או לקנות ספרי עיון ומדע. בעיקר אמורים הדברים לגבי קהל היעד העיקרי של הספריות הציבוריות- ילדים, שהספריות פותחות בפניהן אפשרויות עיון והשאלה של ספרים לצד הדרכה והתנסות בחיפוש מידע בעמדות האינטרנט שבמקום ובכך תורמת לחיזוק ערכי למידה בעידן שבו מידע וידע מהווים משאב כלכלי- תרבותי מרכזי.

מינהל מחקר וכלכלה במשרד התמי"ת פועל בשנתיים האחרונות לפתח מערכי מידע בתחום הצרכנות בכלל ובשווקים מיוחדים בפרט, מודעות והגנה על צרכנים ותחרות. ע"פ המתוכנן צפוי המינהל להפעיל מערך סקרים קבוע משנת 2007. מערך הסקרים יכלול גרעין קבוע של שאלות לצד גרעין משתנה שיעסוק בצרכנות בשווקים מיוחדים.

בשנתיים האחרונות נערכו מספר סקרים בכדי לבחון אפשרות ליישם את מודל המעקבים הקבוע והמשתנה. בסקרים התמקדנו בבחינת הנושאים הבאים כמו: נאמנות צרכנים למקום הקניה, קניה של סל המזון באמצעות טלפון ו-או מחשב, הגורמים המשפיעים על הצרכן בבחירת מקום הקניה העיקרי שלו, העדפות צרכנים בסימון מחירים, השימוש בתווי קניה, החלפה והחזרה של מוצרים, מכר מרוחק, המשבר בקלאב מרקט, הקניה ברשתות שוק לעומת חנויות מקומיות.

בשנה האחרונה בחנו את שוק הספרים. ניתוח שוק זה מתייחס לשלושה תתי נושאים: שבוע הספר, השאלת ספרים מספריות ציבוריות ורמת השימוש בספריות במקומות העבודה.

היבטים של השאלת ספרים הם חלק מתחום צרכנות ספרים שהוא תחום דינמי הנתון לשינויים. מעבר למהפיכת זמינות הידע הנוגסת במעמדן של הספריות הציבוריות, חלו שינויים נוספים המקטינים את שעורי השאלת הספרים בספריות: עליית רמת החיים מחד לצד ההוזלה במחירי הספרים³ מאידך, מאפשרים למעוניינים לקנות יותר ספרים, ובהשלמה- פחות לשאול ספרים, שכן רכישת ספרים מהווה דפוס תחליפי להשאלתם, והיא נוחה יותר מהשאלה בספריה המחייבת עמידה בלוח זמנים והסתכנות בקנס על איחורים בהחזרת הספרים שהושאלו מהספריה. מעבר ליתרונות טכניים של רכישה לעומת השאלה קיים יתרון בקניית ספרים וב"בעלות" עליהם שהם סממן של צריכת תרבות בישראל.

הניתוח בהמשך משלב מימצאי סקר שערך מינהל המחקר באוקטובר 2005 בקרב מדגם מייצג של האוכלוסייה הישראלית הבוגרת בגיל +18 שבו נאספו הנתונים באמצעות 1,000 ראיונות טלפון לצד ניתוח מידע ממקורות נוספים: סקרי הוצאות של הלמ"ס, שנתונים סטטיסטיים ופרסומי למ"ס בנושא ספריות ציבוריות, נתוני המחלקה לספריות ציבוריות במשרד החינוך והתרבות, נתוני מרכז מידע של הכנסת ונתונים של אונסקו בנושא.

סקר המינהל בדק את שעור שואלי הספרים בישראל ואת מאפייניהם העיקריים. המרואיינים נשאלו האם בשנה האחרונה החליפו ספרים בספרייה ציבורית. מי שהשיב בשלילה נשאל האם בחמש השנים האחרונות החליף ספרים בספרייה ציבורית. נמצא כי 21.8% ממשקי הבית בישראל שאלו ספרים בספריות ציבוריות בשנת 2005, אולם עוד 18.8% מהמשיבים שלא שאלו ספרים ב-2005, נהגו לשאול ספרים בספרייה ציבורית במהלך חמש השנים שבין 2000-2005.

כאמור 21.8% החליפו ספרים בספרייה ב-2005. ההבחנה בין מי שהחליף ספרים במהלך השנה לבין מי שרשום בספרייה חשובה, שכן ההגדרה האחרונה מצמצמת את אוכלוסיית המשיבים רק למחליפים שהיו רשומים בנקודת הזמן של הראיון, ואינה כוללת את כל מי שהחליף במהלך השנה.

האפיונים שבהמשך מציגים את אוכלוסיית המשתמשים בספריות הציבוריות בישראל ב-2005. ייצוג גבוה של שואלי ספרים נמצא במגזר הערבי לעומת עולים: שעורם מגיע ל-23.4% לעומת 15.5% בהתאמה. מימצא זה על השימוש הרווח בספריות ציבוריות במגזר הערבי מחזק הטעון על תרומת הספריות להנגשת ידע ומידע לאוכלוסיות מוחלשות. לעומת זאת, נראה כי צריכת חסר של ספריות בקרב עולים, הנמנים ברובם על בעלי השכלה גבוהה מקורה כנראה במיצועה של הספרייה הציבורית כספרייה של ספרים בעברית שאינה מושכת דיה עולים ששפתם העיקרית עדיין רוסית.

כצפוי, שעור השימוש בספרייה ציבורית עולה ככל שעולה רמת ההשכלה ומגיע לרמה של 28% בקרב משקי בית שהמתראיין בהם היה אקדמאי. שעור השימוש בספריות מגיע לנקודת המקסימום של 27.2% של משתמשים בקרב בעלי הכנסה בינונית- גבוהה. זהו השיעור הגבוה ביותר שנרשם מבין כל קבוצות ההכנסה.

בהבחנה על פי מחוזות בולטים שני מחוזות: מחוז מרכז ומחוז דרום, בשימוש גבוה יחסית בספריות. השיעור הגבוה של משתמשים בספריות במחוז הדרום המגיע ל- 23.3% מחזק את הטעון בדבר חשיבות הספריות הציבוריות בפריפריה. כצפוי, שעור השימוש בספריות ציבוריות בערים גדולות נמוך יחסית שכן קיים בהן היצע "מוצרי" תרבות מגוון ועשיר שלספריות קשה להתחרות מולו ומול נגישות עצמית גבוהה של התושבים לידע. בערים הגדולות שכיחים ונפוצים יותר מחשבים ונקודות התחברות למאגרי מידע מקוונים המקטינים את השימוש בספריות ציבוריות לצורך איסוף מידע עדכני בתחומים שונים.

הוצאות בתחום השאלת ספרים

הפעילות הכלכלית בתחום השאלת ספרים נמדדת באמצעות שני רכיבים עיקריים: ההוצאה המוסדית (הקמה ותחזוקה, רכש, תפעול ש"ע) והוצאות משקי הבית על השאלת ספרים בספריות.

ההוצאה המוסדית בתחום הספריות הציבוריות הינה ההוצאה העיקרית בתחום (כאשר הרכש לספריות ציבוריות הינו הרכיב הכבד ביותר בהוצאה). בישראל כ- 1.1 אלף ספריות ציבוריות⁵ המופעלות, בפריסה ארצית, ע"י הרשויות המקומיות או ע"י גופים מטעמן. כאמור, הספריות הציבוריות בישראל ממומנות ברובן מתקציבים ציבוריים ממשלתיים, בהן הקצאות של משרד החינוך שעמדו על 16.5 מליון ש"ח ב- 2004 וגדלו ל- 19.3 מליון ש"ח שנה לאחר מכן (ב- 2005⁶). בנוסף לכך ממומנות הספריות הציבוריות מתקציבי הרשויות המקומיות שבהן הן ממוקמות.

וכן מתרומות או מדמי שימוש הניתנים בתשלום סמלי (של דמי המנוי) או כלל ללא תשלום. משרד החינוך הוא האחראי מיניסטריאלית לספריות הציבוריות בארץ, פעילות הנסמכת על "חוק הספריות הציבוריות (תיקון) התשס"ב" (תיקון לחוק מ- 1975) שמטרתו להסדיר את פעילותן של הספריות הציבוריות לטובת הציבור ולהבטיח את מקורות מימוןן של ספריות אלו. התיקון לחוק הספריות מ- 2002 קבע שעל המדינה להשתתף המדינה בשיעור **שלא יפחת מ- 50%** מעלות ההפעלה של הספריות הציבוריות, והוא אמור היה לחול החל מינואר 2004, אולם במאי 2003 במסגרת התכנית הכלכלית להבראת המשק נקבע כי השתתפות המדינה **לא תעלה על 50% מהעלות** השנתית של הספריות. מעבר לתיקון המגביל את העברת התקציבים לספריות, המשבר ברשויות המקומיות פגע בשנים 2003-2004 בפעילות ספריות רבות בישראל (במגזר הערבי בעיקר), ורק בשנת 2005 החלה להסתמן התייצבות בפעילותן.

הוצאות משקי בית

משקי בית בישראל נוהגים להקצות חלק מהכנסתם לרכישת ספרי קריאה ועיון, ספרי לימוד, כתבי עת ועיתונים ולהשאלת ספרים. על פי הערכות מינהל תכנון מחקר וכלכלה בתמ"ת נמצא כי בממוצע לחודש כ- 44.0% ממשקי הבית בישראל הקצו חלק מהכנסתם לנושא זה, וכ- 2.2% ממשקי הבית משאילים ספרים.

פלח ההוצאה של משקי בית עבור השאלת ספרים הוא נמוך יחסית מכלל ההוצאה על ספרים שכן כאמור: עיקר ההוצאה והמימון בתחום באים מתקציבים ציבוריים- לפי חוק הספריות, ואילו דמי המנוי למשתמש אמורים להיות סמליים.

ההוצאה החודשית של משקי בית על השאלת ספרים עמדה אשתקד על כ- 30 ₪ לחודש בממוצע, שהם כ- 21.2% מכלל ההוצאה החודשית של משקי בית על ספרי קריאה, עיון, לימוד, כתבי עת והשאלת ספרים. אומדן ההוצאה השנתית של כל משקי הבית בישראל לשנת 2005 על השאלת ספרים בספריות ציבוריות עמדה בשנת 2005 על 15.9 מליון ₪ לשנה, שהם 8.4% מסך ההוצאה השנתית של משקי בית על ספרים בכלל (לרבות ספרי לימוד) ועיתונים.

לוח 2: ההוצאה של משקי בית על ספרי קריאה, עיון, לימוד, כתבי עת, עיתונים והשאלת ספרים אומדן ל- 2005

סה"כ ההוצאה למשקי בית בתחום ¹	מזה ההוצאה על:	
	ספרי קריאה, עיון וכתבי עת ²	השאלת ספרים
מ"ב בעלי הוצאה בתחום ³ : באלפים	444.2	44.0
באחוזים מכלל מ"ב שמשתמשים	22.3%	2.2%
הוצאה חודשית ממוצעת, בש"ח	142.2	30.1
הוצאה שנתית של מ"ב, בש"ח	1,706.4	361.2
הוצאה שנתית לכלל מ"ב, במיליוני ש"ח	758.0	15,879.1

(1) הכולל את ההוצאה על ספרי קריאה, עיון, לימוד, כתבי עת, עיתונים והשאלת ספרים

(2) כולל השאלת ספרים

מקור: למ"ס, סקר הוצאות משפחה 2003

(5) מתוך 1,163 ספריות הפועלות בישראל
(6) לפי דוח ממאי 2005 של המחלקה לספריות במינהל התרבות, משרד החינוך והתרבות.

השימוש בספריות ציבוריות בישראל בהשוואה למדינות מערביות

היבט נוסף של הנושא עוסק במיקומה היחסי של ישראל במדד השימוש בספריות ציבוריות בהשוואה למדינות מערביות.

כמסגרת להשוואה מוצגים נתונים על שיעור הקוראים וההשאלות בספריות ציבוריות במספר מדינות באירופה.

מתברר כי ישראל מדורגת בתחתית הרשימה באחוז הקוראים הרשומים בספריות ציבוריות ובמספר ההשאלות לנפש המגיע בישראל ל- 16% של קוראים רשומים ול- 1.8 השאלות לאדם לשנה לעומת שעורים גבוהים פי 3 ויותר בפינלנד ובבריטניה בהן מגיע שיעור הקוראים הרשומים ל-51% ו- 58% בהתאמה.

המדינות בלוח מייצגות מדינות שבהן שיעור ההשאלה גבוה, והן אינן מייצגות בהכרח את שעורי ההשאלה במדינות מערביות נוספות. הלוח מציג שונות רבה ברמות השאלת הספרים בין המדינות השונות. חלק מהבדלים אלו ניתן להסביר בהבדלי תרבות המשפיעים על הדפוסים השונים של השאלת ספרים, וחלק מההבדל נובע כנראה מהשונות בין המדינות ברמת הזמינות של הספריות הציבוריות, נגישותן לקוראים, היצע ומגוון הספרים כמו גם הבדלים ברמת העדכון של הספרים בספרייה הציבורית המקומית. בהתייחס להסבר האחרון, נראה שהגבלת תקציבי הספריות בישראל עשויה לפגוע בהיצע הספרים בספריות ציבוריות ובכך להקטין עוד יותר את שעורי השאלת הספרים בארץ.

לוח 3: קוראים רשומים בספריות ציבוריות ושיעור השאלה לנפש במדינות מערביות נבחרות

מדינה	תושבים, במיליונים	אחוז קוראים רשומים	השאלות, במיליון	השאלות לנפש בשנה
בלגיה	9.9	23%	68.5	6.9
פינלנד	4.9	51%	102.0	20.8
אירלנד	3.5	24%	12.5	3.6
בריטניה	57.1	58%	573.0	10.0
ישראל	6.1	16%	12.0	1.8

מקור: מ.מ.מ הכנסת 2001, מתוך שנתון אונסקו. הנתונים מעודכנים ל- 1997.

פרסומי המינהל לשנת 2006

סקירות

1. קהילת המעצבים התעשייתיים בישראל, יולי 2006
2. הגנה על משרותיהן של נשים הרות במדינות רווחה, יוני 2006
3. עובדים עם מוגבלות שפנו להתאמת שכל: מאפיינים סוציו-דמוגרפיים ותעסוקתיים, אפריל 2006

דוחות תקופתיים

1. התפתחות הביקוש לעובדים במגזר העסקי 2005 וניתוח לשנים 2005-1998, יוני 2006
2. סקר מעסיקים רבעון ראשון 2006
3. מפוני חבל עזה – דו"ח מס' 2

מאמרים וחוות דעת

1. מסגרות אשראי – הוראות המפקח על הבנקים
2. 'שבוע הספר'
3. על דברים שחיים פלץ שכח – וחבל שכך
4. העלייה במחירי הלחם – בחינת חלופות לפיצוי אוכלוסיות עניות
5. העלאת שכר מינימום – קולות הקרב נדמו